

ժողովուրդները կ'անուանէին Cardunaïé և Curdaïé. և Յոյներ
ու Հռոմայեցիներ Carduques. Ըստ գիտուններու՝ քանիները
անոնց կը համարին Պարթևներէ սերած, և միւսները Մհաացի-
ներէն. Հայերը անոնց երկրին Մարերու անունը կու տան :
Բայց երկար ժամանակներէ ի վեր, Քիւրդերը կը ներկայացնեն
այնքան խառնուած ժողովուրդ մը, որ չափ դժուարին կ'երևի
ճանչալ անոր մէջ սկզբնական ծագման մը հետքերը : Անոնց
լեռնոտ երկիրները լնկած Ասորեստանի և Պարսկաստանի միջև,
բնական ապաստանի վայրն էր անոնց՝ որ չէին կամենար հալ-
տակիլ հասարակական կարգերուն, և որոնք նոյնպէս կ'ուզէին
ճողովել քաղաքական և կրօնական հալածանքներէ : Նոյնպէս
այնտեղ էր որ մեծ վեհապետներ որոնք երբեմն այս երկիրնե-
րու վրայ կը թագաւորէին, կը ձգէին բազմաթիւ գերիներ՝ որ
կը տանէին իրենց պատերազմական արչաւանքներէն : Նխուէի
մէջ Հրեաներու գերութեան տեղութեան ընթացքին՝ չափ
հաստատուեցան այս լեռներու մէջ՝ ուր անոնք դարձան տեւա-
կան : Շատ ուշ երբ Հայաստանի թագաւորը Պաղեստինէն
յաղթական կը վերադառնայ, այնտեղ բնակեցուց իր բազմա-
թիւ գերիներ. Մանիքէներն որոնք կարելի է եզիթներու
նախնիներն են՝ այնտեղ ապաստան գտան, երբ Քրիստոնեա-
ները հզօրանալով, զանոնք վտարեցին իրենց ծոցէն : Այնու-
հետեւ Պարսկաստանի և Ասորեստանի Քրիստոնեաները եկան
այնտեղ թագնուելու : Sapor (chah-Pour) ի անգուլթ հալածանք-
ներու ու Նաստորականութեան և Մօնօֆիսականութեան առա-
ջին տարածողներու տեղութեան ժամանակ :

Գրեթէ այժմայ ըստ Միւսիւլման Քիւրդեր կ'երևան ըլ-
լալ սերած այս տարատեւ (hétérogènes) տարրերէ, և մանա-
ւանդ Քրիստոնեաներէ. որովհետեւ անոնք պահեցին չափ սո-
վորութիւններ, և յարգանք ընծայեցին նոյն խալ սրբաւայրե-
րու. Մօսկաւցիներ, որոնք կը բնակին Պիթիսի չըշակաները,
Շիկակներ, որոնք կ'աւրտակն թուրք—Պարսկական սահմանա-
գլուխը վանի վիլայէթի մէջ, վերջին դարուն գեւ Նեստորա-